

Posolstvo Svätého Otca Františka

k 29. svetovému dňu mládeže 2014

„Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je nebeské kráľovstvo“ (Mt 5, 3)

Milí mladí,

v pamäti mi ostali spomienky na mimoriadne stretnutie, ktoré sme zažili v Riu de Janeiro počas 28. svetových dní mládeže: aký veľký sviatok viery a bratstva! Skvelí Brazílčania nás prijali s otvoreným náručím, aké má socha Krista Vykupiteľa, ktorá z vrchu Corcovado dominuje nádhernej scenérii pláže Copacabana. Práve tu, na brehu mora, Ježiš znovu zopakoval svoje pozvanie, aby sa každý z nás stal jeho učeníkom a misionárom, aby v ňom objavil najcennejší poklad svojho života a podielil sa oň s ostatnými, blízkymi i vzdialenými, až po tie najvzdialenejšie geografické i existenciálne hranice našej doby.

Nasledujúca etapa medzinárodnej púte mladých sa uskutoční v roku 2016 v Krakove. Chcel by som vytýčiť našu cestu počas nasledujúcich troch rokov prípravy tým, že sa spolu s vami budem zamýšľať nad evanjelióvymi blahoslavenstvami, ktoré **sú uvedené** v *Evanjeliu podľa Matúša* (5, 1 – 12). Tento rok začneme meditáciou o prvom z nich: *„Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je nebeské kráľovstvo“* (Mt 5, 3); na rok 2015 navrhujem: *„Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha“* (Mt 5, 8); a konečne v roku 2016 témou bude: *„Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo“* (Mt 5, 7).

1. Revolučná sila blahoslavenstiev

Vždy je pre nás dobré čítať a meditovať **o blahoslavenstvách!** Ježiš ich vyhlásil vo svojej prvej veľkej kázni na brehu Galilejského jazera. Bolo tam veľa ľudí a on vystúpil na vrch, aby učil svojich učeníkov, preto sa táto kázeň nazýva „reč na vrchu“. V Biblii sa vrch považuje za miesto,

kde sa zjavuje Boh, a Ježiš, ktorý káže na vrchu, sa tak ukazuje ako božský učiteľ, ako nový Mojžiš. A o čom hovorí? Ježiš ohlasuje cestu života; cestu, ktorou sám prechádza, vlastne ktorou sám *je*, a predkladá ju ako *cestu pravého šťastia*. V celom svojom živote, od narodenia v betlehemskej jaskyni až po smrť na kríži a vzkriesenie, Ježiš stelesňoval blahoslavenstvá. Všetky prisľúbenia o Božom kráľovstve sa v ňom naplnili.

Pri ohlasovaní blahoslavenstiev nás Ježiš vyzýva, aby sme ho nasledovali a aby sme s ním kráčali po ceste lásky, ktorá jediná vedie k večnému životu. Nie je to jednoduchá cesta, ale Pán nás uist'uje, že nám dá svoju milosť a nikdy nás nenechá samotných. V našom živote sa stretáme s výzvou chudoby, trápenia, poníženia, s bojom za spravodlivosť, námahou každodenného obrátenia, so zápasom o uskutočňovanie povolania na svätosť, s prenasledovaním a mnohými ďalšími výzvami. No ak otvoríme dvere Ježišovi; ak mu dovolíme, aby bol prítomný v našich dejinách; ak sa s ním podelíme o radosti i bolesti, zakúsime pokoj a radosť, ktoré nám môže dať iba Boh, nekonečná Láska.

Ježišove blahoslavenstvá prinášajú revolučnú novosť, model šťastia, ktorý protirečí tomu, čo nám zvyčajne predkladajú médiá a čo nám sprostredkuje prevládajúca mienka. Pre svetské myslenie je pohoršením, že Boh prišiel a stal sa jedným z nás; že zomrel na kríži. V logike tohto sveta sú tí, ktorých Ježiš vyhlasuje za blahoslavených, považovaní za „stratených“ a slabých. Naopak, vyzdvihuje sa úspech za každú cenu, blahobyť, arogancia moci, sebakpresadzovanie na úkor druhých.

Drahí mladí, Ježiš nás vyzýva, aby sme odpovedali na túto jeho životnú ponuku; aby sme sa rozhodli, akou cestou pôjdeme k dosiahnutiu pravej radosti. Ide o veľkú výzvu viery. Ježiš nemal strach opýtať sa svojich učeníkov, či ho chcú skutočne nasledovať, alebo či chcú odísť (porov. Jn 6, 67). A Šimon, nazývaný Peter, mal odvahu odpovedať mu: „*Pane, a ku komu by sme išli? Ty máš*

slová večného života“ (Jn 6, 68). Ak viete aj vy povedať Ježišovi „áno“, váš mladý život sa naplní zmyslom a stane sa plodným.

2. Odvaha byť šťastný

Čo však znamená byť „blessed“ (gr. *makarioi*)? Blessed znamená šťastný. Povedzte mi: túžite byť opravdivo šťastní? V čase, keď nás priťahuje toľko zdanlivých podôb šťastia, hrozí, že sa uspokojíme s málom; že budeme mať málo ambicióznou predstavu o živote. Usilujte sa o veľké veci! Rozšírte si svoje srdcia! Ako povedal blessed Piergiorgio Frassati: „Život bez viery, bez dedičstva, ktoré treba brániť, bez neustáleho zápasu o pravdu, nie je život, ale živorenie. Nesmieme nikdy živorieť; musíme žiť“ (List I. Boninimu, 27. februára 1925). V deň blahorečenia Piergiorgia Frassatiho, 20. mája 1990, Ján Pavol II. ho nazval „mužom blessedstiev“ (homília počas svätej omše: AAS 82 [1990], 1518).

Ak dovoľíte, aby vo vašom srdci skutočne vytryskli tie najhlbšie túžby, uvedomíte si, že vo vás je nevyčerpatelná túžba po šťastí a tá vám umožňuje odhaliť a odmietnuť mnohé „lacné“ ponuky, ktoré sú okolo vás. Ak hľadáme úspech, potešenie, egoistické vlastníctvo a z nich si urobíme modly, aj vtedy môžeme okúsiť okamihy opojenia a falošného pocitu oslobodenia, no nakoniec sa staneme otrokmi, nikdy nebudeme spokojní a budeme chcieť čoraz viac. Je veľmi smutné vidieť mladých ľudí „nasýtených“, no pritom slabých.

Svätý Ján sa obracia na mladých slovami: „*Ste silní, Božie slovo ostáva vo vás a premohli ste Zlého*“ (1 Jn 2, 14). Mladí ľudia, ktorí si zvolia Krista, sú silní, žijú sa jeho slovom a „nekrmia“ sa inými vecami. Majte odvahu ísť proti prúdu! Majte odvahu byť opravdivo šťastní! Povedzte „nie“ dočasnej a povrchnej kultúre; kultúre vyradovania, ktorá vás nenaučí prijímať zodpovednosť a čeliť veľkým výzvam života!

3. Blahoslavení chudobní v duchu...

Prvé blahoslavenstvo, ktoré je témou nastávajúceho Svetového dňa mladých, vyhlasuje za šťastných tých, ktorí sú *chudobní v duchu*, lebo im patrí nebeské kráľovstvo. V čase, keď toľko ľudí trpí v dôsledku ekonomickej krízy, môže sa zdať nevhodné spájať chudobu so šťastím. V akom zmysle chudobu môžeme chápať ako požehnanie?

Predovšetkým sa usilujme pochopiť, čo znamená „*chudobní v duchu*“. Keď sa Boží Syn stal človekom, zvolil si cestu chudoby, zriekania. Ako hovorí svätý Pavol v *Liste Filipanom*: „*Zmýšľajte tak ako Kristus Ježiš: On, hoci má božskú prirodzenosť, nepridržel sa svojej rovnosti s Bohom, ale zriekol sa seba samého, vzal si prirodzenosť sluhu, stal sa podobný ľuďom*“ (2, 5 – 7). Ježiš je Boh, ktorý sa zriekol svojej slávy. Tu vidíme, že Boh si zvolil chudobu: bol bohatý, no stal sa chudobným, aby nás svojou chudobou obohatil (porov. 2 Kor 8, 9). Je to tajomstvo, ktoré kontemplujeme vo vianočných betlehemoch, kde vidíme Božieho Syna v jaslách; a potom na kríži, kde toto zrieknutie sa seba samého dosahuje svoj vrchol.

Grécke prídavné meno *ptochós* (chudobný) nemá iba význam materiálneho nedostatku, ale znamená aj „žobrajúci“. Spája sa to so židovským pojmom *anawim*, „chudobní Jahveho“, čo poukazuje na pokoru, vedomie vlastných obmedzení, vlastného stavu existenciálnej biedy. *Anawim* dôverujú Pánovi, vedia, že od neho závisia.

Ježiš sa vo svojom vtelení ukazuje ako žobrák, ako správne postrehla svätá Terézia od Diet'at'a Ježiša, ako núdzny, ktorý hľadá lásku. *Katechizmus Katolíckej cirkvi* hovorí o človeku ako o „žobrákovi pred Bohom“ (2559) a hovorí tiež, že modlitba je „stretnutím Božieho smädu s naším smädom“ (2560).

Svätý František z Assisi veľmi dobre chápal tajomstvo blahoslavenstva týkajúceho sa chudobných v duchu. Vskutku, keď k nemu Ježiš prehovoril skrze malomocného a ukrižovaného, pochopil Božiu veľkosť a vlastnú malosť. Tento assiský chudáčik trávil hodiny v modlitbe tým, že sa pýtal

Pána: „Kto si ty? A kto som ja?“ Zriekol sa svojho zámožného a ľahkomyselného života, aby sa oženil s „pani Chudobou“, aby nasledoval Ježiša a doslovne zachovával evanjelium. V živote Františka bolo *nasledovanie chudobného Krista* neoddeliteľne spojené s *láskou k chudobným*, akoby to boli dve strany tej istej mince.

Mohli by ste sa ma spýtať: ako konkrétne môžeme uskutočniť to, aby sa *chudoba v duchu* stala štýlom života, aby sa konkrétne odrazila v našom živote? Odpoviem vám v troch bodoch.

V prvom rade sa treba usilovať, aby sme boli *slobodní voči veciam*. Pán nás pozýva na taký štýl života, ktorý sa vyznačuje striedanosťou a ktorý nie je poplatný konzumnej kultúre. Ide o to, aby sme hľadali podstatu, učili sa zriekať mnohých povrchných a neúčinných vecí, ktoré nás dusia. Oslobodíme sa od túžby po majetku, od zbožňovania a utrácania peňazí. Dajme na prvé miesto Ježiša! On nás môže oslobodiť od modloslužobníctva, ktoré nás robí otrokmi. Dôverujte Bohu, milí mladí! On nás pozná, miluje nás a nikdy na nás nezabúda. Tak ako sa stará o poľné ľalie (porov. *Mt* 6, 28), ani voči nám nedopustí, aby nám niečo chýbalo. Aj na prekonanie ekonomickej krízy musíme byť ochotní zmeniť štýl života a vyhýbať sa mnohému plytvaniu. Tak ako je nevyhnutná odvaha na šťastie, je potrebná aj odvaha na skromnosť.

Po druhé, všetci potrebujeme *obrátenie, pokiaľ ide o chudobných*, aby sme uskutočňovali toto blahoslavenstvo. Musíme sa o nich starať, byť citliví na ich duchovné i materiálne potreby. Vám mladým zvlášť kladiem na srdce úlohu, aby sa centrom ľudskej kultúry stala solidarita. Zoči-voči starým i novým formám chudoby – nezamestnanosti, emigrácii, mnohým závislostiam rôzneho druhu – máme povinnosť byť bdelí, informovať sa a premáhať pokušenie ostať ľahostajní. Majme na pamäti aj tých, ktorí sa necítia milovaní, nemajú žiadnu nádej do budúcnosti, vzdávajú sa aktívneho prístupu k životu, lebo sú sklúčení, sklamaní, zavraždení. Musíme sa naučiť byť chudobným nablízku. Nemajme len ústa plné pekných slov o chudobných! Stretajme sa s nimi,

pozerajme sa im do očí, počúvajte ich! Chudobní sú pre nás konkrétnou príležitosťou stretnúť sa so samotným Kristom, dotknúť sa jeho trpiaceho tela.

No chudobní – a toto je tretí bod – nie sú iba tými, ktorým môžeme niečo dať. Aj oni nám *majú čo ponúknuť, majú nás čo naučiť*. Máme sa veľa čo učiť z múdrosti chudobných! Spomeňme len svätca osemnásteho storočia blahoslaveného Giuseppa Labreho, ktorý spával na rímskych uliciach a žil z milodarov, no stal sa duchovným radcom mnohých ľudí, medzi ktorými boli aj vznešené osoby a preláti. V istom zmysle chudobní sú pre nás učiteľmi. Učia nás, že hodnota človeka sa neodvíja od toho, čo vlastní, koľko má na účte v banke. Chudobný človek, ktorý nemá žiadne materiálne dobrá, stále má svoju dôstojnosť. Chudobní nás môžu mnoho naučiť aj o pokore a dôvere v Boha. V podobenstve o farizejovi a mýtnikovi (*Lk 18, 9 – 14*) Ježiš nám dáva za vzor mýtnika, pretože je pokorný a považuje sa za hriešnika. Aj vdova, ktorá hodí dve drobné mince do chrámovej pokladnice, je príkladom veľkodušnosti tých, ktorí, hoci majú len málo alebo nič, predsa dávajú všetko (*Lk 21, 1 – 4*).

4. ... *lebo ich je nebeské kráľovstvo*

Ústrednou témou Ježišovho evanjelia je Božie kráľovstvo. Ježiš stelesňuje Božie kráľovstvo; je Emanuelom, Bohom-s-nami. A miestom, kde Božie kráľovstvo, Božie panstvo prebýva a rozvíja sa, je ľudské srdce. Božie kráľovstvo je zároveň darom i prísľubom. V Ježišovi nám už bolo darované, no k svojmu plnému uskutočneniu ešte musí dospieť. Preto sa denne modlíme k Otcovi: „Príď kráľovstvo tvoje.“

Existuje úzky vzťah medzi chudobou a hlásaním evanjelia, medzi témou minuloročného Svetového dňa mládeže – „*Chod'te teda, učte všetky národy!*“ (*Mt 28, 19*) – a tohoročnou témou: „*Blahoslavení chudobní v duchu, lebo ich je nebeské kráľovstvo*“ (*Mt 5, 3*). Pán chce chudobnú Cirkev, ktorá hlása evanjelium chudobným. Keď Ježiš vysielal Dvanástich, povedal im: „*Neberte si do opaskov ani zlato, ani striebro, ani peniaze; ani kapsu na cestu si neberte, ani dvoje šiat, ani obuv, ani palicu,*

lebo robotník si zaslúži svoj pokrm“ (Mt 10, 9 – 10). Evanjeliová chudoba je základnou podmienkou šírenia Božieho kráľovstva. Najkrajšia a najspontánnejšia radosť, ktorú som v živote videl, bola radosť chudobných, ktorí mali len málo toho, k čomu by mohli byť pripútaní. Evanjelizácia sa v našich časoch uskutoční, len ak dokáže nakaziť radosťou.

Ako sme videli, blahoslavenstvo týkajúce sa chudobných v duchu je pre nás orientáciou vo vzťahu k Bohu, k materiálnym dobrám i k chudobným. Zoči-voči Ježišovi, jeho príkladu a jeho slovám si uvedomujeme, ako veľmi potrebujeme obrátenie a ako sa musíme snažiť, aby postoj *byť viac* prevládol nad naším postojom *mať viac!* Hlboký význam blahoslavenstiev nám môžu pomôcť pochopiť svätci. Svätorečenie Jána Pavla II. na Druhú veľkonočnú nedeľu je v tomto zmysle udalosťou, ktorá naplní naše srdcia radosťou. On bude veľkým patrónom svetových dní mládeže, ktorých bol iniciátorom a duchovným motorom. A v spoločenstve svätých bude pre vás všetkých naďalej otcom a priateľom.

Na tohoročný apríl pripadne aj tridsiate výročie zverenia kríža Jubilejného roka vykúpenia mladým. Práve týmto symbolickým aktom Ján Pavol II. začal veľké mládežnícke putovanie, ktoré odvtedy pokračuje a brázdí päť kontinentov. Mnohí si pripomínajú slová, ktoré na Veľkonočnú nedeľu 1984 sprevádzali toto pápežovo gesto: „Najdrahší mladí, na konci svätého roka vám zverujem samotný znak tohto jubilejného roka: Kristov kríž! Vezmite ho do sveta ako znak lásky Pána Ježiša k ľudstvu; ohlasujte všetkým, že iba v Kristovi, ktorý zomrel a vstal z mŕtvych, je spása a vykúpenie!“

Drahí mladí, Magnifikat, chválospev Márie, ktorá bola chudobná v duchu, je aj chválospevom tých, ktorí žijú blahoslavenstvá. Evanjeliová radosť vyvierá v srdci chudobného, ktoré vie jasať a žasnúť nad Božími dielami, podobne ako srdce Panny, ktorú všetky pokolenia nazývajú „blahoslavená“ (porov. *Lk 1, 48*). Ona, Matka chudobných a Hviezda novej evanjelizácie, nech nám

pomôže žiť podľa evanjelia, uskutočňovať blahoslavenstvá v našom živote a mať odvahu vždy byť šťastní.

Vo Vatikáne 21. januára 2014, na spomienku svätej Agnesy, panny a mučenice

František